

Sensorveiledning/Karakterbegrunnelser REL 2240, vår 2023

Lurer du på hvorfor du fikk den karakteren du fikk? Les sensorveiledningen nøye:

- A - Fremragende prestasjon som klart utmerker seg.
- B - Meget god prestasjon hvor det vises god vurderingsevne og selvstendighet.
- C - Jevnt god prestasjon som svarer på oppgavene.
- D - Akseptabel prestasjon, men med vesentlige mangler/hull, ev. også uklarheter.
- E - Tilfredsstillende minimumskravene, men heller ikke mer. To sensorer er enige om karakteren.
- F - Tilfredsstillende ikke minimumskravene. Stryk. To sensorer er enige om karakteren.

Sluttkarakter settes ut fra en samlet vurdering av oppgavebesvarelsene. Hvis en av de to oppgavene er så dårlig besvart at den ikke tilfredsstillende minimumskravene, trekkes det kraftig ned. Er språket klart, presist og forståelig? Det gis ikke trekk for stavefeil, tegnsettingsfeil e.l., men karakteren blir lavere hvis teksten har mange språklige uklarheter.

Sensor ser særlig etter nyanserikdom, selvstendige analytiske evner og hvordan tema settes i kontekst. Under følger noen punkter om enkeltoppgavene. Gode oppgaver diskuterer på en nyansert måte et utvalg av følgende punkter:

Oppgave 1:

Gjør rede for hvordan ulike jødiske retninger begrunner det å følge, eller ikke følge budene om kosher mat. Knytt hvordan de begrunner sitt syn på kosher til ulike skriftsyn.

Oppgaven bør gi noen punkter om hva kosher er, ut over ideen om å ikke blande melk og kjøtt, og hvor reglene er hentet fra (Tora) og hvor de er videreutviklet (Talmud). Det bør gå klart frem hvordan ulike retninger (minst to, men gjerne flere) begrunner sin praksis. Det legges vekt på at skriftsyn kommer klart frem og at dette er knyttet til praksis. Om skriftsyn bør det være mer enn to setninger, jo mer, jo bedre. Det bør skilles klart mellom det å begrunne ut fra ideer om guddommelig åpenbart tekst, og et historisk-kritisk syn som legger vekt på at teksten(e) er skrevet av mennesker (reform- og konservativ retning). Vekt på indre mangfold i retningene, historisk utvikling og endring over tid er et pluss. Det utvider oppgaven å ta med innsidebegrunnelser som at kosher kan styrke fellesskap, være en identitetsmarkør, markere kontinuitet og grenser overfor omverdenen, være del av tikkun ulam, m.m. Det utvider også oppgaven å ta med overordnede perspektiver, som måltiders betydning i jødedom generelt, kjønnsperspektiv (hvem har laget reglene, hvem lager maten), hvorvidt ulike begrunnelser kan være knyttet til geografiske/økonomiske forhold (som hvor du bor og om familiens økonomi kan ha noe å si for begrunnelser om det å holde eller ikke holde kosher). Ulike forskeres hypoteser om kosher- reglenes opphav blir ikke vektlagt, med mindre studenten har klart å knytte dette til det oppgaven spør om, nemlig ulike jødiske retningers begrunnelser og skriftsyn.

Oppgave 2:

Gjør rede for debatten om når de bibelske tekstene ble skrevet ned. Drøft hvorfor debatten er viktig. Du velger selv hvilke deler av debatten du vil legge vekt på.

'Bibelske tekster' kan avgrenses til Tora og Tanakh, eller utvides til også å gjelde den muntlige Tora (fra Talmud). Begge avgrensinger godtas. Redegjøringen for 'debatten' kan avgrenses til den akademiske, vitenskapelige debatten (pensum Groth, Zetterholm og Davies) eller den kan fokusere på den interne debatten i jødiske religiøse miljøer (om guddommelig åpenbart tekst versus ideer om en senere redigert tekst) (pensum Groth, Zetterholm og Rafail). Begge avgrensinger godtas og kan gi gode oppgavebesvareelser. Gode oppgaver har også med at for religionsvitenskapen er både en

datering av tekst i seg selv interessant, men også hva de troende/praktiserende anser som sant, og hvordan de former sine religiøse liv ut fra ulike ideer om når tekster ble skrevet ned. Det utvider oppgaven å peke på ulike sider av debatten, og på spennet mellom Københavnerskolen (Davies) og de tradisjonelle bibelforskerne.

Oppgave 3:

Drøft Susan Sereds argumentasjon (i *Women as ritual experts*) for at kvinner kan være rituelle eksperter.

Oppgaven bør vise på hvilket grunnlag Sered kom med sin argumentasjon (f.eks. metode: feltarbeid, hvor kvinnene hun tilbrakte tid sammen med kom fra, hva de hadde felles m.m.). Oppgaver som bare skriver om kvinner generelt og ikke henviser til Sered får en dårlig karakter. Detaljer om Sereds empiri gir en god start på oppgaven. Gode oppgaver drøfter hva som ligger i uttrykket 'rituell ekspert'. Dette kan f.eks. gjøres ved å bruke Sereds begrep *normativ/domestic tradition* (eller *store/lille tradisjon*). Gode oppgaver får frem ideer om kjønnskomplementaritet/ ulike roller for ulike kjønn. Detaljer som kan utbroderes er hvordan oppgaver i hjemmet settes i høysetet av kvinnene selv, og hvordan de, ved å videreføre noe som er passert fra generasjon til generasjon av kvinner, viderefører spesialkunnskaper om ting som kosher matlaging, sabbatsfeiring, høytidsfeiring, gravbesøk og forbønner. Kvinnene fyller handlingene med (religiøs) mening og selv om de hører på hva rabbineren sier, så regner de seg selv som dyktigere enn ham til utføre de oppgaver de selv er lært opp til. Sereds argument er at sett utenfra kan også de som ikke regnes som eksperter av den tradisjonen de tilhører, kalles 'rituelle eksperter', når de har sitt eget domene (hjemmet og delvis gravområdene) og sin egen praksis hvor de eksellerer.